

■ ■ ■ månadens epiztel

Mjältbransutbrottet i Örebroområdet fortsätter, varför Epizteln lyfter frågor som aktualiserats vid utbrottet.

Vidare beskrivs ett salmonellautbrott i Skåne, Jordbruksverkets nya e-tjänst kring djursjukdata och den skärpta kontrollen av villkorad läkemedelsanvändning. Epizteln är ett samarbete mellan Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Helena Ohlsson, SVA och Charlotta Lindqvist, Jordbruksverket.

MJÄLTBRAND I ÖREBRO LÄN

I föregående Epiztel (SVT 10/11) rapporterades om ett fall av mjältbrand i en nötkreatursbesättning utanför Örebro. Det fallet har följts av flera nya i samma område. SVA lyfter därför några frågor som har aktualiserats vid utbrottet.

Symtombilden är inte alltid typisk vid mjältbrand med mörkt, okoagulerat blod som rinner ur en eller flera kroppsöppningar samt ofullständig likstelhet. Vid det aktuella utbrottet har de döda djur som provtagits haft okoagulerat, fluktuerande blod i jugularvenen. Man bör misstänka mjältbrand om något av dessa symtom föreligger eller fler än två nötkreatur plötsligt dött utan känd orsak. Kadavret ska då täckas så att andra djur, inklusive vilda djur och fåglar, inte kan komma åt det. Man bör vidare kontakta SVA för att diskutera misstanken samt få instruktioner om provtagning och transport. Speciella transportburkar måste användas för dessa prover. Burkarna finns på länsstyrelserna, men det kan underlätta om det också finns transportburkar på veterinärstationerna.

Vid det initiala utbrottet hade flera olika

veterinärer besökt besättningen innan diagnosen ställdes, vilket ofta är fallet då ovanliga smittsamma sjukdomar dyker upp i ett område. För att minska risken för spridning, och också den oro som uppstår efter ställd diagnos, är det mycket viktigt att alla veterinärer och andra personer som besöker besättningar ser över sina smittskyddsrutiner. Allra helst bör besättningsegna skyddskläder användas.

Vid utbrottet hade kadaver flyttats till fyra olika platser på gården, vilket leder till större risk för spridning och också ett mer omfattande saneringsarbete. Alla kadaver, även de som inte dött av mjältbrand, bör betraktas som en potentiell smittkälla. Betydelsen av att varje besättning har en lämplig kadaverplats behöver lyftas från veterinärer som också kan hjälpa till med att utse en lämplig kadaverplats. Platsen bör ligga på behörigt avstånd från besättningen och kadavertransportbilen bör inte behöva köra igenom besättnings- eller stallområdet för att komma dit. Platsen bör inte heller ligga i närheten av foderförvaring eller körvägar för foder. Platsen bör också ha en hårdgjord yta och kada-

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

ver bör förvaras väl övertäckta i väntan på upphämtning. Alternativt kan kadavren placeras i en sluten, vätsketät container på kadaverplatsen, då behöver ytan inte vara hårdgjord.

SALMONELLA I SKÅNES DJURPARK

Under slutet av juli insjuknade ett föl på Skånes Djurpark i diarré och det konstaterades smittat med *Salmonella typhimurium*. Djurparken hade redan vid symtomdebuten isolerat det sjuka fölet och stängt ponnyridningen. Samma dag som provsvaren kom stängdes även barnens zoo. Dessutom sattes skyltar med information upp vid alla djurhågn där eventuell kontakt kan ske mellan besökare och djur.

Parken informerar besökare både via sin hemsida, i pressmeddelande samt via anslag om situationen. För nuvarande pågår en omfattande provtagning, smittspårning och vidare utredning i djurparken.

EGNA DJURSIJKDATA KAN LÄSAS

Jordbruksverket lanserar nu en e-tjänst för veterinärer där man kan se sitt egna inrapporterade djursjukdata. Tjänsten heter DAWA DSD (djur-

sjukdata) och finns tillgänglig via e-legitimation på Jordbruksverkets hemsida www.jordbruksverket.se. Kravet på att alla veterinärer ska rapportera in djursjukdata har funnits länge. Den största anledningen till rapporteringskravet är att Sverige måste ha en samlad information om hur mycket och vilka läkemedel som används till djur. Svensk Mjolk använder också sedan länge djursjukdata för att bland annat avelsvärdera tjurar. Djursjukdata används inom kokontrollen i mjölkbesättningarna för att ha en översikt på djurhälsotillståndet och läkemedelsanvändningen. Veterinärer har länge efterfrågat sitt egna inrapporterade djursjukdata för att kunna följa upp sina besättningar bättre och nu är detta alltså möjligt.

KONTROLL AV VILLKORAD LÄKEMEDELANVÄNDNING

Veterinärer som förskriver läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning är det kontrollområde som enligt föreskrifterna ska prioriteras högst då länsstyrelsen gör kontroller av djurhälsopersonal. Denna kategori veterinärer tillsammans med de djurägare som har beviljats villkorad läkemedelsanvändning bedöms som viktiga i förhållande till riskerna med antibiotikaresistens, läkemedelsrester i livsmedel och djurskydd. Veterinärerna i denna grupp bör kontrolleras av länsstyrelsen varje år.

De djurslag som villkorad läkemedelsanvändning kan vara aktuell för är nötkreatur som hålls för köttproduktion, gris, får, get, fjäderfä, ren och pälsdjur som hålls för produktion av kött, ägg, ull, skinn eller päls samt odlad fisk. I Sverige finns för närvarande ca 1100 besättningar som har villkorad läkemedelsanvändning och dessa finns framför allt i de djurtäta länen i södra Sverige och Mellansverige. Sedan 2010 ligger kontrollansvaret hos länsstyrelsen och förra året inledde länsstyrelserna arbetet med dessa kontroller.

Utifrån vad som framkom under kontrollerna 2010 gör Jordbruksverket nu en extra satsning för att få igång kontrollverksamhet i alla län. Kontrollerna kommer både att göras administrativt via DAWA DSD (djursjukdata) och fysiskt via kontroller av läkemedel på gård och besök hos aktuella veterinärer. Lagring av läkemedel, journalföring över användningen och vilka läkemedel som används och hur läkemedel används kommer att ingå i kontrollen. Kontrollvägledning och checklistor finns på Jordbruksverkets webbplats. ■

FOTO: ALI TAYLOR

Under slutet av juli insjuknade ett föl på Skånes Djurpark i diarré och det konstaterades smittat med *Salmonella typhimurium*. Arkivbild.